

■ **David**, 1501–1504, marmură, înălțime 434 cm, Galeria Academiei, Florența

Cu această statuie a lui David, tânărul Michelangelo a creat primul nud masculin monumental de după Antichitate (și, în același timp, una dintre cele mai renumite sculpturi din istoria artei). Michelangelo a reinterpretat figura tânărului păstor biblic,

transformându-l într-un erou puternic, plin de energie și de curaj. Statuia gigantică fusese proiectată inițial ca stâlp de susținere pentru absida catedralei florentine; cu toate acestea, după ce a fost terminată, a fost amplasată în fața Palazzo Vecchio, ca simbol al comunității. Astăzi, în acel loc se găsește o copie, iar originalul se află la Galeria Academiei.

Alte lucrări importante ale lui Michelangelo

Lupta centaurilor cu lapiții, cca 1490–1492, Casa Buonarroti, Florența

Bacchus, 1496–1497, Muzeul Național Bargello, Florența

Madona din Bruges, 1498–1500, Notre-Dame, Bruges

Moise, cca 1513–1516, San Pietro in Vincoli, Roma

Victoria, cca 1520–1525, Palazzo Vecchio, Florența

Capela Medici, 1521–1534, biserica San Lorenzo, Florența

■ **Sclav murind**, cca 1505–1516, marmură, înălțime 229 cm, Muzeul Luvru, Paris

Această sculptură ar fi trebuit inițial să facă parte din complexul funerar al papei Iuliu II. Deși Michelangelo a început lucrarea în 1505, ea n-a fost terminată decât un deceniu mai târziu,

la o scară redusă față de planurile originale. Artistul a făcut cadou sculptura, care n-a mai putut fi folosită acolo unde urma să fie amplasată. Figura masculină nudă, care pare că se trezește dintr-un somn adânc sau că se luptă cu moartea, simbolizează sufletul ce se eliberează din înlănțuirea trupului.

A conferit compozițiilor sale o claritate și o forță nemai-văzute până atunci. Idealizarea formei umane a depășit toate granițele cunoscute. A făcut din nud subiectul principal al artei sale, prezentându-l frumos și musculos, dar, în același timp, încărcat de spiritualitate și energie interioară. Michelangelo se considera în primul rând sculptor, dar a pictat de asemenea adevărate capodopere. Multe dintre lucrările sale au rămas neterminate, nu doar din cauza cerințelor papei, ci și din pricina standardelor pe care și le impunea sieși. În lucrările sale târzii, a abandonat armonia ideală și calmul Renașterii, prefigurând manierismul. Opera sa a fost o sursă de inspirație pentru Rubens, Bernini, Delacroix și Rodin.

■ **Sfânta Familie (Tondo Doni),**

cca 1503–1504, tempera pe lemn, 120 cm diametru, Galeria Uffizi, Florența

Această compoziție rotundă este prima pictură cunoscută

a lui Michelangelo (și singura sa pictură pe lemn). Michelangelo a tratat această temă biblică tradițională în forma circulară populară în Florența. Nudurile de tineri din fundal au

totuși ceva insolit. S-ar putea ca Michelangelo să fi vrut să illustreze legătura dintre lumea spirituală a Antichității și creștinism. Această legătură a constituit un subiect intens dezbătut de filozofii umaniști ai Renașterii.

■ **Judecata de Apoi**, 1534–1541, frescă, 17x13,3 cm, Capela Sixtină, Vatican

În *Judecata de Apoi*, Michelangelo a creat pe peretele altarului Capelei Sixtine o mare gigantică de corpuri în mișcare. Oamenii ies din morminte pentru a fi judecați de Hristos. Contrar tradiției creștine, Iisus este reprezentat fără barbă și aproape dezbrăcat. Trupul său athletic seamănă mai mult cu acela al lui Apollo sau al lui Hercule. Chinurile damnaților din partea dreaptă a imaginii sunt redată de Michelangelo cu mult patos. Mare parte din personaje fuseseră inițial pictate nud, dar goliциunea le-a fost acoperită mai târziu.

Crearea lui Adam

Această frescă a devenit un simbol al Renașterii. Dumnezeu-Tatăl plutește în aer, purtat de ființe celeste. El lasă scânteia spiritului său divin să pătrundă în om. Omul, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, se trezește la viață. El nu mai este o creatură fără suflet, ci un spirit creator inspirat de cel Atotputernic – o ființă care tânjește după perfecțiune divină, precum artiștii și gânditorii Renașterii.

■ Frescele de pe plafonul Capelei Sixtine

(vedere de ansamblu), 1508–1512, Vatican
Crearea lui Adam este parte a unei fresce de plafon gigantice, pe care Michelangelo a terminat-o în patru ani. A pictat scene din Vechiul Testament, de la Creație până la povestea lui Noe. Aceste scene sunt flancate de mari figuri de sibile și profeți.

Scânteia divină.

Compoziția este pe cât de simplă, pe atât de ingenioasă, juxtaponând caracterul uman a lui Adam cu puterea divină. Cele două figuri nu se ating; cu toate acestea, aproape că poți simți scânteia divină trecând din degetul lui Dumnezeu către degetul lui Adam. Aceasta exprimă conexiunea spirituală dintre Dumnezeu și om.

■ **Crearea lui Adam,**
1508–1512, 280x570 cm,
Vatican

Rafael

Raffael da Urbino, Raffaello Santi, Raffaello Sanzio
cca 1483, Urbino – 1520, Roma

- Principalul reprezentat al Renașterii propriu-zise din Florența și Roma
- În secolele XVIII și XIX, faima sa o depășea pe a lui Leonardo sau Michelangelo
- A creat o serie de schițe arhitecturale și desene importante

■ **cca 1483** Se naște, ca fiu al unui pictor din Urbino, unde primește și primele lecții de pictură

cca 1495 Călătorește la Perugia după moartea părinților săi și devine elev al lui Pietro Perugino

1501 Termină prima sa lucrare cunoscută, un altar pentru biserica San Nicola di Tolentino, din Città di Castello

1504 Se mută la Florența, unde îi cunoaște pe Leonardo și Michelangelo

1508 Papa Iuliu II îl cheamă la Roma, unde se face rapid cunoscut

1509 Creează picturi pentru Vatican și conduce un mare atelier, cu mulți ucenici

1513 Face schițele unei capele mortuare în Santa Maria del Popolo, pentru un bancher din Roma, Agostino Chigi

1514 Preia conducerea lucrărilor de construcție la Sf. Petru după moartea lui Bramante

1515 Responsabil cu supravegherea și conservarea operelor antice din Roma

1520 Moare la Roma și este îngropat în Pantheon

Nici o fire meditativă ca Michelangelo și nici un cercetător neobosit precum Leonardo, Rafael a fost un bărbat chipeș, cu o fire plăcută și echilibrată. Intelligent și extrem de talentat, a murit tânăr, la apogeul carierei sale. Fiu al unui pictor, Rafael a crescut în atmosfera culturală vie din Urbino și s-a alăturat atelierului pictorului Pietro Perugino, însușindu-și maniera elegantă de-a picta a acestuia. În căutare de noi surse de inspirație, a călătorit la Florența, unde lucrau atât Leonardo, cât și Michelangelo. Rafael a preluat cu entuziasm noile lor idei: *sfumato*-ul estompat al lui Leonardo și limbajul sculptural puternic al lui Michelangelo. Odată cu tablourile sale dedicate Fecioarei Maria, tânărul Rafael s-a impus ca un artist de frunte.

■ **Baldassare Castiglione**, cca 1514–1515, ulei pe pânză, maruflat pe lemn, 82x67 cm, Muzeul Luvru, Paris

Lucrări de Rafael

Logodna Fecioarei (Sposalizio), 1504, Pinacoteca Brera, Milano

Agnolo Doni, cca 1506–1507, Palatul Pitti, Florența

Madona cu sticlete, cca 1506–1507, Uffizi, Florența

Punerea în mormânt, 1507 – 1508, Galeria Borghese, Roma

Madonna Alba, 1508, Galeria Națională de Artă, Washington DC

Triumful Galateei, cca 1511–1514, Vila Farnesina, Roma

■ **Madonna della Sedia,**

1513–1514, ulei pe lemn, 71 cm diametru, Palatul Pitti, Galeria Palatină, Florența

Foarte des reproducă pictură a lui Rafael, are forma unui *tondo*.

Fiecare element al picturii este parte integrantă a unui tot unitar și armonios.

Rafael a atribuit în mod evident culori distincte fiecărei figuri, dar le-a

întreșut într-o atmosferă omogenă

prin finul modelu al umbrelor. Jocul dintre apropiere și depărtare este

fascinant: privirea Mariei

se adresează direct sensibilității

privitorului, dar brațul ei drept trage

personajele înspre ea, impunând distanță.

■ **Madonna del Prato,** 1505–1506,

ulei pe panou, 113x88 cm, Muzeul de Istoria Artei, Viena

Această pictură este reprezentativă pentru desenele Fecioarei Maria făcute de Rafael în anii petrecuți la Florența, când l-a întâlnit pentru prima oară pe Leonardo. Ideea compozițională a unui grup piramidal care umple tot spațiul, în interiorul căruia fiecare personaj se mișcă liber, este în concordanță cu idealurile sale. Maria se uită cu dragoste în jos, către fiul ei Iisus și către Ioan Botezătorul. Cei doi par prinși într-un joc copilăresc, dar țin în mâini o cruce, aluzie la patimile lui Hristos. Nuanțele și umbrele fin estompate indică influența lui Leonardo. Pe de altă parte, peisajul strălucitor și fețele pline, idealizate, contribuie la atmosfera delicată și tandră a tabloului. Toate acestea sunt în totală concordanță cu idealul lui Rafael. El a reluat acest tablou într-o serie întreagă de variante.

Papa Iuliu II l-a adus la Roma, pentru a picta fresce de mari dimensiuni la Vatican. Rafael a onorat comanda cu ajutorul unui mare atelier. Ca arhitect, el a preluat, mai târziu, conducerea lucrărilor de construcție a noii bazilici Sf. Petru și s-a dedicat descoperirii antichităților din oraș. Picturile sale au fost strâns legate de conceptele de armonie și de echilibru. Astfel, Rafael și-a consolidat idealul pictural, care avea să își exercite influența secole de-a rândul.